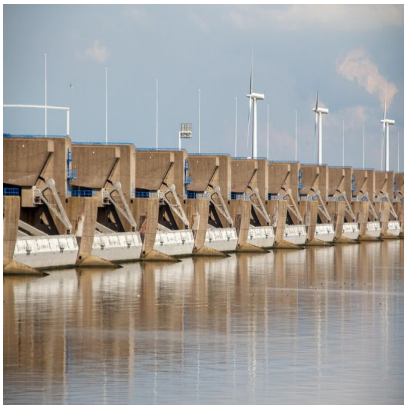

Het overwinnen van een crisis

Beschrijving

In de sombere analyses van wereldcrises schuilt vaak een blinde vlek: het buitengewone aanpassingsvermogen van de mens. Wanneer economen, klimaatwetenschappers of geopolitieke strategen hun grafieken tonen, ontbreekt regelmatig deze cruciale variabele â?? onze collectieve capaciteit om te leren, te veranderen en te overleven. De geschiedenis toont vaak hetzelfde patroon. Eerst komt de crisis, dan de onheilspellende voorspellingen, gevolgd door een periode van aanpassing en uiteindelijk een nieuw normaal. Telkens weer blijken we een crisis te overwinnen. Van de Zwarte Dood die Europa teisterde tot de wereldoorlogen van de 20e eeuw, van de oliecrisis tot de financiÃ«le meltdown van 2008 â?? telkens weer voorspelden experts het einde van de beschaving zoals we die kenden. En telkens weer bewees de mensheid haar veerkracht.

De kracht van verhalen

Dit aanpassingsvermogen staat niet op zichzelf. Het wordt versterkt door een tweede, even krachtige eigenschap: ons vermogen om verhalen te vertellen en te delen. Door verhalen kunnen we niet alleen leren van persoonlijke ervaringen, maar ook van collectieve wijsheid die over generaties en continenten wordt doorgegeven. Het vermogen om verhalen te vertellen ook over zaken die (nog) niet bestaan, stelt ons in staat om in grotere groepen samen te werken dan welke andere diersoort dan ook. Niet gebonden aan directe familierelaties konden we gemeenschappen vormen rond gedeelde verhalen: mythen, religies, natiestaten en ideologieÃ«n.

Verhalen in het digitale tijdperk

Juist nu, in een tijd waarin sommigen het einde van de grote verhalen verkondigen â?? de afbrokkeling van traditionele religies en ideologieÃ«n â?? bloeit ons verhalende vermogen op in nieuwe vormen. Marketing, social media en virale content zijn moderne manifestaties van dezelfde oeroude behoefte om betekenis te delen en collectief te reageren. Wanneer een video over een innovatieve oplossing voor plasticvervuiling viraal gaat, verspreidt deze zich sneller dan ooit door ons collectieve bewustzijn. Een nieuw idee kan in dagen de wereld rondgaan, waar dit vroeger generaties kostte. Deze versnelling

van onze verhalencyclus versterkt ons aanpassingsvermogen exponentieel.

Een sociale media-pandemie

Tijdens de COVID-19 pandemie zagen we dit mechanisme in actie. Niet alleen ontwikkelden wetenschappers in recordtempo vaccins, maar ook verspreidde kennis over beschermende maatregelen zich razendsnel. Van instructievideoâ??s over handenwassen tot symbolen van solidariteit zoals het applaus voor zorgverleners â?? verhalen hielpen ons collectief gedrag aan te passen aan de nieuwe realiteit.

Tegelijkertijd was deze pandemie de eerste sociale media-pandemie. Door de mogelijkheid dat verhalen zo snel verspreiding vonden, hadden veel overheden de behoefte om sterker in te grijpen dan dat ze zonder het bestaan van sociale media hadden gedaan. Ook is er dankzij sociale media meer desinformatie en mede daardoor ook een versterkt wantrouwen ten aanzien van informatie. Datzelfde fenomeen zorgt nu voor een heftiger reactie op financiÃ«le markten ten aanzien van nieuws. Tegelijkertijd zorgt de wisselwerking tussen sociale media, publieke opinie en overheidsbeleid veel sneller voor een correctie op een eerder genomen besluit door de overheid. Hoewel in grote delen van de wereld de democratie onder druk staat, is de volkswil machtiger dan ooit. Rousseau die het filosofische concept van de â??volontÃ© gÃ©nÃ©raleâ?? (de algemene wil) ontwikkelde zal tevreden zijn over de nieuwe macht van sociaal contract.

De dubbele kracht tegen doemscenarioâ??s

Deze combinatie â?? ons vermogen tot aanpassing versterkt door onze steeds betere capaciteit om verhalen te delen â?? verklaart waarom de mensheid telkens weer opstaat na crises die onoverkomelijk leken. Het verklaart ook waarom doemscenarioâ??s zelden volledig uitkomen; ze houden onvoldoende rekening met deze dubbele kracht.

Dit betekent niet dat we hedendaagse uitdagingen moeten bagatelliseren. Klimaatverandering, toenemende ongelijkheid en geopolitieke spanningen vereisen urgente actie. Maar het perspectief verandert wanneer we deze problemen benaderen met begrip van onze collectieve vermogens.

De uitdaging van het juiste verhaal

Misschien is de grootste uitdaging van onze tijd niet zozeer de crises zelf, maar het creÃ«ren en verspreiden van de juiste verhalen â?? verhalen die ons niet verlammen met angst, maar die ons aanpassingsvermogen activeren en ons verenigen in plaats van verdelen.

Want in een wereld die steeds sneller verandert, zijn gedeelde verhalen niet alleen een spiegel van wie we zijn, maar ook een kompas voor wie we kunnen worden. In deze tijd van snelle technologische

ontwikkelingen is het belangrijk om de balans te bewaren tussen digitale innovatie en menselijke waarden. Hoewel technologie ons verhaalvermogen versterkt, moet deze ten dienste staan van onze collectieve veerkracht, niet andersom. De algoritmes die bepalen welke verhalen we zien en delen, hebben grote invloed op onze maatschappelijke weerbaarheid.

Terwijl we steeds meer verbonden raken op wereldwijde schaal, blijft de kracht van lokale verhalen en gemeenschappen onmisbaar. Juist in tijden van crisis zijn het vaak lokale netwerken die de eerste hulp bieden en innovatieve oplossingen vinden. De wisselwerking tussen lokale veerkracht en mondiale samenwerking zal bepalend zijn voor onze toekomst.

Han Dieperink, Chief Investment Officer

Disclaimer

Abonneer op deze nieuwsbrief via www.aureus.eu/nieuwsbrief